

Julkisten hankintojen valvonnan tulosten raportointi 2023

Sisällysluettelo

1	Johdanto.....	3
2	Julkisten hankintojen valvonnan seitsemäs toimintavuosi.....	4
2.1	Katsaus vuonna 2023 vireille tulleisiin asioihin.....	4
2.2	Muita huomioita ja ajankohtaisia asioita	6
2.2.1	Yleistä hankintojen valvonnassa käsitellyistä tapauksista	6
2.2.2	Lakiehdotus KKV:n hankintavalvontaa koskevan määräajan pidentämiseksi.....	6
2.2.3	Sidosyksikköhankinnat laajasti esillä.....	8
2.2.4	Hankintojen valvonta mukana hyvinvointialuekierroksella.....	8
3	Hankintalain 144 §:n mukainen raportointi vuodelta 2023.....	9
3.1	Yhteenveto valvontatoiminnassa havaituista lainvastaisista menettelyistä ja avoimuuden tai syrjimättömyyden kannalta haitallisista menettelytavoista sekä niiden yleisimmistä taustatekijöistä	9
3.2	Yhteenveto hankintalain 139 §:ssä tarkoitettujen toimenpiteiden määrästä ja sisällöstä (hallintolain 53 c §:n mukainen <i>hallinnollinen ohjaus</i>).....	9
3.2.1	Yleistä hallinnollisesta ohjauksesta	9
3.2.2	Alajärven kaupungin kiviainesten hankinnat	10
3.2.3	Hämeenkyrön kunnan kiinteistöhuoltopalvelujen hankinnat	10
3.2.4	Lohjan kaupungin kaivurikuormaajan hankinta.....	11
3.2.5	Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) talosulkuventtiilien ja karanjatkojen hankinta.....	11
3.3	Yhteenveto hankintalain 140 §:ssä tarkoitettujen kieltopäätösten ja sitoumusten määrästä ja sisällöstä (<i>kieltopäätös</i>)	12
3.4	Yhteenveto hankintalain 141 §:ssä tarkoitettujen esitysten määrästä ja sisällöstä sekä esitysten johdosta annetuista tuomioistuinratkaisuista (<i>markkinaoikeusesitys</i>)	12
3.4.1	Yleistä markkinaoikeusesityksistä.....	12
3.4.2	Viraston esitysten johdosta vuonna 2023 annetut tuomioistuinratkaisut.....	13
3.4.2.1	Turun kaupungin tähystystutkimusten hankinta.....	13
3.4.2.2	Isonkyrön kunnan koulumatkalippujen hankinta	14
3.4.2.3	Hangon kaupungin terveystieteiden vastuuhoitojen hankinta	15
3.4.3	Vuonna 2023 tehdyt hankintalain 141 §:n mukaiset markkinaoikeusesitykset.....	16
3.4.3.1	Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen henkilöstöhallinnon tukipalveluiden hankinta	16
3.4.3.2	Varsinais-Suomen hyvinvointialueen perintäpalveluiden hankinta	17

KKV/453/14.00.60/2024
10.4.2024

1 Johdanto

Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) tehtäväksi annettiin valvoa hankintalainsäädännön noudattamista 1.1.2017 voimaan tulleella julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetulla lailla (1397/2016, hankintalaki). Valvontatoimivalta koskee mainitun lain lisäksi myös vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1398/2016, erityisalojen hankintalaki) noudattamista.

Hankintalain mukaan jokainen, joka katsoo hankintayksikön menettelleen lain vastaisesti, voi tehdä Kilpailu- ja kuluttajavirastolle toimenpidepyynnön menettelyn lainmukaisuuden tutkimiseksi. Virasto voi ottaa toimivaltaansa kuuluvan asian tutkittavakseen myös omasta aloitteestaan. KKV voi antaa havaitsemansa lainvastaisuuden johdosta hankintayksikölle huomautuksen tai muuta hallintolain (434/2003) 53 c §:ssä tarkoitettua hallinnollista ohjausta, eli kiinnittää hankintayksikön huomiota hyvän hallinnon vaatimukseen, saattaa tämän tietoon käsityksensä lain mukaisesta menettelystä tai antaa huomautuksen. Lisäksi havaitessaan ilman hankintalain mukaista perustetta tehdyn suorahankinnan KKV voi kieltää panemasta suorahankintaa koskevan päätöksen täytäntöön. EU-kynnysarvot ylittävien suorahankintojen osalta KKV voi myös tehdä markkinaoikeudelle esityksen seuraamusten, kuten seuraamusmaksun, sopimuskauden lyhentämisen tai hankintapäätöksen kumoamisen, määräämiseksi silloin, jos asiassa on jo tehty hankintasopimus. Sama koskee kansalliset kynnysarvot ylittäviä hankintalain liitteessä E tarkoitettuja palveluhankintoja tai käyttöoikeussopimuksia, jotka on tehty suorahankintana ilman laissa säädettyä perustetta.

Hankintavalvonnan tehtävänä on varmistaa yleisen edun ja julkisten varojen käytön tehokkuuden kannalta keskeisten periaatteiden, kuten avoimuuden ja syrjimättömyyden, toteutuminen julkisissa hankinnoissa. Kilpailu- ja kuluttajaviraston valvontatoimintaa koskevien säännösten tarkoituksena on hankintalain esitöiden mukaan ollut antaa virastolle laaja hankintavalta laajamittaiseen tai yksityiskohtaiseen käsittelyyn otettavien asioiden valinnassa. KKV on keskittynyt hankintojen

KKV/453/14.00.60/2024
10.4.2024

valvonnassa ennen kaikkea laittomien suoramankintojen ja niihin rinnastuvien karkeasti virheellisten tai syrjivien hankintamenettelyjen valvontaan.¹

Kilpailu- ja kuluttajaviraston asettaessa toimenpidepyyntöjä tärkeysjärjestykseen olennaisia arviointiperusteita ovat olleet kyseessä olevan hankinnan arvo ja hankintamenettelyn väitetyn virheen luonne ja vaikutukset: virasto keskittyy selvittämään karkeasti lainvastaisia rikkomuksia ennemmin kuin vähäisiä muotovirheitä, joilla välttämättä ei ole ollut vaikutusta kilpailutuksen lopputulokseen. KKV voi jättää ryhtymättä toimenpiteisiin myös, kun ei voida pitää todennäköisenä, että hankinnassa on kyse laittomasta suoramankinnasta tai muusta hankintalain vastaisesta menettelystä tai kun viraston tietoon tuodut seikat eivät vaikuta todenperäisiltä.

Hankintalain mukaan KKV:n on raportoitava valvontatoiminnastaan vuosittain. Raportissa on lain 144 §:n mukaan oltava yhteenveto:

- 1) valvontatoiminnassa havaituista lainvastaisista menettelyistä ja avoimuuden tai syrjimättömyyden kannalta haitallisista menettelytavoista sekä niiden yleisimmistä taustatekijöistä;
- 2) 139 §:ssä tarkoitettujen toimenpiteiden määrästä ja sisällöstä;
- 3) 140 §:ssä tarkoitettujen kieltopäätösten ja sitoumusten määrästä ja sisällöstä;
- 4) 141 §:ssä tarkoitettujen esitysten määrästä ja sisällöstä sekä esitysten johdosta annetuista tuomioistuinratkaisuksista.

Tässä raportissa on tarkasteltu erikseen kutakin edellä mainittua kohtaa vuoden 2023 osalta. Lisäksi raportti sisältää katsauksen KKV:n valvontatoiminnan seitsemäntenä toimintavuotena vireille tulleisiin asioihin.

2 Julkisten hankintojen valvonnan seitsemäs toimintavuosi

2.1 Katsaus vuonna 2023 vireille tulleisiin asioihin

Vuonna 2023 Kilpailu- ja kuluttajavirastossa tuli vireille yhteensä 73 julkisten hankintojen valvontaan liittyvää asiaa. Kaksi vireille tulleista asioista ei koskenut toimenpidepyyntöjen perusteella käynnistettyjä tai

¹ Hallituksen esitys eduskunnalle hankintamenettelyä koskevaksi lainsäädännöksi, HE 108/2016 vp, s. 231.

KKV/453/14.00.60/2024
10.4.2024

viraston oma-aloitteisesti käynnistämiä selvityksiä hankintalain vastaisesta toiminnasta.² Virasto sai vuoden aikana 31 hankintojen valvontaa koskevaa toimenpidepyyntöä ja noin 210 vihjettä³ eri yhteydenottokanavien kautta. Edelliseen vuoteen verrattuna sekä vihjeiden että toimenpidepyyntöjen määrä kasvoi hieman. Toimenpidepyyntöjen lisäksi virasto otti 40 asiaa tutkittavaksi omasta aloitteestaan selvitystensä ja vihjeiden perusteella.

Vuonna 2023 vireille tulleista asioista noin 55:ssä KKV:n arvioinnin lähtökohdiana oli epäily siitä, että kyseessä on ilman hankintalain mukaista perustetta toteutettu suorahankinta.⁴ Näistä suorahankinta-asioista yhteensä 15 tuli vireille toimenpidepyynnöllä ja loput viraston omien selvitysten, mediaseurannan ja vihjeiden kautta. Suorahankinta-asioita koskevien toimenpidepyyntöjen määrä oli suurempi kuin vuonna 2022, mutta samalla tasolla sitä edeltäviin vuosiin verrattuna.

Vireille tulleista suorahankinta-asioista yhteensä seitsemässä käsiteltiin sopimusmuutoksia. Sellaisia tapauksia, joissa olisi arvioitu ainoastaan hankintalain 40 §:n tai 41 §:n mukaisten suorahankintaperusteiden edellytysten olemassaoloa, tuli vireille varsin vähän. Tyypillisimmin suorahankintaa koskeneiden asioiden yhteydessä arvioitiin hankintalain soveltamisalaan liittyviä kysymyksiä, kuten hankintalain mukaisten kynnyksarvojen ylittymistä, hankintojen pilkkomista, puitejärjestelyn sopimusehtojen noudattamista sekä sidosyksikköaseman edellytysten täyttymistä.

Aiempina vuosina on ollut tyypillistä, että enemmistö toimenpidepyynnön perusteella vireille tulleista asioista on koskenut muita asioita kuin epäiltyjä suorahankintoja tai sopimusmuutoksia. Tästä poiketen vuonna 2023 noin puolet virastoon saapuneista toimenpidepyynnöistä koski suorahankintoja tai sopimusmuutoksia ja puolet muita asioita. Muihin asioihin liittyvät toimenpidepyynnöt koskivat pääasiassa hankintayksikön syrjiviä ja epätasapuolisia menettelyjä hankintamenettelyn eri vaiheissa. Lisäksi muutamissa toimenpidepyynnöissä oli kyse hankinnoista, jotka jäivät hankintalain soveltamisalan ulkopuolelle.

² Nämä asiat koskivat tietojen antamista poliisille asioissa, joita KKV oli tutkinut hankintalain vastaisena menettelynä.

³ Mukaan on laskettu kaikki vihjeet, jotka jollain tavalla liittyvät julkisiin hankintoihin. Vihjeen pääasiallinen kohde voi olla kuitenkin muu kilpailuasias.

⁴ Ilman hankintalain mukaista perustetta toteutetun suorahankinnan käsite on ymmärretty tässä yhteydessä laajasti, käsittäen muun muassa hankintasopimukseen tehdyt muutokset, joille ei ole lainmukaista perustetta.

KKV/453/14.00.60/2024
10.4.2024

Vuonna 2023 noin puolet viraston vireille tulleista asioista koskivat kuntien ja kuntayhtymien hankintoja. Toinen esille noussut ryhmä vireille tulleissa asioissa vuonna 2023 olivat julkisoikeudelliset laitokset ja erityisesti kuntaomisteiset yhtiöt. Myös hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen näkyi vireille tulleissa asioissa, sillä niiden tekemiä hankintoja koskevia asioita oli vuoden aikana vireillä kymmenen.

Vuoden 2023 aikana vireille tulleista asioista 46:n käsittely päättyi saman vuoden aikana. Vireille tulleista asioista 27 oli vuoden 2024 alussa edelleen vireillä.

2.2 Muita huomioita ja ajankohtaisia asioita

2.2.1 Yleistä hankintojen valvonnassa käsitellyistä tapauksista

Aikaisempien vuosien tapaan vuoden 2023 aikana viraston saamissa yhteydenotoissa ja vireille saatetuissa tapauksissa korostuivat epäilyt sosiaali- ja terveysalan hankintoihin liittyvistä hankintalainvastaisuuksista. Vireillä olleista asioista noin joka kuudes koski erilaisia sosiaali- ja terveysalan tavara- ja palveluhankintoja. Edellisistä vuosista poiketen kuljetuspalveluiden hankinnat eivät vuonna 2023 olleet korostuneesti esillä vireille tulleissa asioissa. Sen sijaan uutena selvästi erottuvana toimialana oli erilaiset rakentamiseen ja sen suunnitteluun liittyvät hankinnat, joita koskevia asioita tuli vuoden aikana vireille noin 10. KKV:n arvion mukaan kyseisiä toimialoja koskevien hankintojen korostumiseen valvontatoiminnossa on muun ohella vaikuttanut alan toimijoiden oma aktiivisuus sekä se, että hankinnat ovat usein arvoltaan merkittäviä.

2.2.2 Lakiehdotus KKV:n hankintavalvontaa koskevan määräajan pidentämiseksi

Hankintojen valvonnan aikaisemmissa vuosiraporteissa on tuotu toistuvasti esiin hankintalain mukaiset valvonnan määräaikoja koskevat haasteet. Hankintalain 141 §:n 2 momentin mukaan viraston on tehtävä seuraamuksia koskeva esitys markkinaoikeudelle kuuden kuukauden kuluessa hankintasopimuksen tekemisestä. Viraston selvitystoimenpiteet katkaisevat vanhentumisajan kulumisen, jolloin se alkaa kulua uudelleen alusta. Keskeinen hankintojen valvonnan toimivaltaa koskeva ongelma liittyy siihen, ettei KKV saa tietoonsa tehtyjä suora-hankintoja tai sopimusmuutoksia mainitun kuuden kuukauden sisällä

KKV/453/14.00.60/2024
10.4.2024

niiden tekemisestä.⁵ Samoin määräajan katkaisemisesta alkanut jälkimmäinen kuuden kuukauden määräaika on osoittautunut markkinaoikeusesityksen valmistelemisen kannalta liian lyhyeksi.

Hankintojen valvonnan ajallista toimivaltaa koskeva ongelma tunnistettiin hankintalain muuttamista koskevassa lakiesityksessä (HE 115/2022 vp⁶), jonka hallitus antoi eduskunnalle elokuun 2022 lopussa. Hankintalakiä ehdotettiin hankintavalvonnan määräaikojen osalta muutettavaksi siten, että Kilpailu- ja kuluttajaviraston olisi mahdollista tehdä esitys markkinaoikeudelle 12 kuukauden kuluessa hankintasopimuksen tai sopimusmuutoksen tekemisestä, ja viraston selvittämistoimenpiteet katkaisevat vanhentumisajan kulumisen, jolloin se alkaa kulua uudelleen alusta.⁷ Hankintalain muutosta koskevasta hallituksen esityksestä järjestettiin lausuntokierros ja lakimuutosten oli tarkoitus tulla voimaan alkuvuodesta 2023. Esityksen käsittely kuitenkin raukesi eduskunnassa vaalikauden päättymiseen.

Käsittelyn raukeaminen ei kuitenkaan pysäyttänyt hankintojen valvonnan ajallista toimivaltaa koskevan ongelman ratkaisemista, sillä hallitus antoi eduskunnalle joulukuussa 2023 uuden hankintalain muuttamista koskevan lakiesityksen (HE 102/2023 vp⁸). Esityksellä tehdään hankintalakiin ja erityisalojen hankintalakiin sellaiset tekniset muutokset, jotka sisältyvät rauenneeseen hallituksen esitykseen 115/2022. Muutokset koskevat hankintojen ilmoittamista ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston valvontaa. Hankintojen valvonnan ajallista toimivaltaa koskeva ehdotus vastaa sisällöltään rauennutta hallituksen esitystä 115/2022, eli ehdotettu määräaika markkinaoikeusesityksen tekemiselle olisi 12 + 12 kuu-

⁵ Virasto, muut potentiaaliset tarjoajat ja kansalaiset (tai muut vihjaajat) saavat tiedon suorahankinnoista ja sopimusmuutoksista usein vasta viiveellä, jolloin KKV:lle asetettu lyhyt määräaika on jo ehtinyt kulua siinä vaiheessa, kun KKV saa asiasta tiedon. Tällaisissa tapauksissa KKV:llä ei siten ole ollut mahdollisuutta aloittaa selvittämistoimenpiteitään voimassa olevan määräajan puitteissa ja katkaista määräajan kulumista siten, että esitys markkinaoikeudelle olisi käytettävissä.

⁶ Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain sekä rikosrekisterilain 6 b §:n muuttamisesta (HE 115/2022 vp).

⁷ Vuoden määräaika mahdollistaa direktiivien edellyttämän valvontatoiminnan erityisesti silloin kun toiseikkojen riittävä selvittäminen ja asianosaisten kuuleminen vaatii useita kuukausia tai tilanteessa, jossa hankintasopimuksen tai sopimusmuutoksen tekemisestä on kulunut yli 6 kuukautta.

⁸ Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta.

KKV/453/14.00.60/2024
10.4.2024

kautta. Esityksen tavoitteena on varmistaa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle riittävä aika valvonnan oikeudellisen arvioinnin ja markkinaoikeudelle tehtävän seuraamusta koskevan esityksen määräämiseksi.

2.2.3 Sidosyksikköhankinnat laajasti esillä

Vuoden 2022 loppupuolella alkanut julkinen keskustelu sidosyksiköistä ja sidosyksikköhankinnoista jatkui laajalti myös vuonna 2023. Kyseinen aihe näkyi myös valvontatoiminnassa, sillä virasto teki vuoden aikana kaksi esitystä markkinaoikeudelle seuraamusten määräämiseksi tapauksissa, joissa hankintayksikkö oli tehnyt hankinnan sidosyksiköksi katsomaltaan yhtiöltä. KKV katsoi molemmissa esityksissään, ettei hankintayksiköllä ollut yhtiöön sidosyksikköaseman edellyttämää määräysvaltaa, minkä seurauksena hankinnassa oli kyse ilman hankintalain mukaista perustetta tehdystä suorahankinnasta. Molempia markkinaoikeusesityksiä käsitellään tässä raportissa tarkemmin jäljempänä.

Lisäksi KKV osallistui julkiseen keskusteluun julkaisemalla marraskuussa 2023 blogikirjoituksen, jossa virasto toi esille määräysvaltakriteerin tulkinnaassa huomioon otettavia seikkoja sekä taustoitti markkinaoikeusesitysten tekemiseen johtaneita syitä. Virasto katsoo, että sidosyksikkösääntelyä sovelletaan hankintayksiköissä virheellisesti ja sidosyksikköhankinnan tekemisen edellytyksiä tulkitaan liian laveasti etenkin vaaditun määräysvallan osalta. Sidosyksikköjen toimintaan vaikuttaa liittyvän yhä useammin ajatus kilpailuttamisvelvoitteen välttämisestä. KKV piti markkinaoikeusesitysten tekemistä tarpeellisena, jotta tähän ilmiöön voitiin puuttua, ja markkinaoikeuden ratkaisut edesauttaisivat sidosyksikkösääntelyn oikeaa tulkintaa ja soveltamista vastaisuudessa.

2.2.4 Hankintojen valvonta mukana hyvinvointialuekierroksella

Julkisiin hankintoihin liittyy usein erilaisia harmaan talouden ilmiöitä, kuten verojen välttelyä, tarjouskartelleja ja pimeän työvoiman käyttöä. Väärinkäytösten vähentämiseksi KKV ja Verohallinto aloittivat vuonna 2023 hyvinvointialueilla kierroksen, jonka tarkoituksena on lisätä alueiden tietoisuutta harmaan talouden riskeistä ja torjuntakeinoista. Myös hankintojen valvonta on mukana tapaamisilla kertomassa valvontatoiminnasta sekä suorahankintoihin liittyvistä tyypillisimmistä ongelmista. Kierroksella kerätään lisäksi alueiden kokemuksia hankintojen järjestämisestä ja kilpailun toimivuudesta. Vuoden 2023 aikana vierailuja toteutettiin yhteensä viidellä hyvinvointialueella.

Tapaamisten lisäksi KKV ja Verohallinto järjestävät hyvinvointialueiden hankintoja tekeväille henkilöstölle koulutuksia harmaan talouden riskeistä ja niiden tunnusmerkeistä.

3 Hankintalain 144 §:n mukainen raportointi vuodelta 2023

3.1 Yhteenveto valvontatoiminnassa havaituista lainvastaisista menettelyistä ja avoimuuden tai syrjimättömyyden kannalta haitallisista menettelytavoista sekä niiden yleisimmistä taustatekijöistä

Vuonna 2023 Kilpailu- ja kuluttajavirasto sai selvityksensä päätökseen kuuden sellaisen tapauksen osalta, joissa virasto oli selvitystensä perusteella havainnut hankintayksikön toimineen hankintalain vastaisesti ja katsoi aiheelliseksi ryhtyä hankintalain mukaisiin toimenpiteisiin. KKV päätyi antamaan hankintayksiköille hallintolain 53 c §:n mukaista hallinnollista ohjausta neljässä vuonna 2023 päätetyssä asiassa. Lisäksi KKV teki kaksi hankintalain 141 §:n mukaista esitystä markkinaoikeudelle seuraamusten määrittämiseksi laittomista suorahankinnoista. Markkinaoikeusesitykset tehtiin touko- ja syyskuussa.

Tapauksissa, joissa virasto katsoi olevan aihetta ryhtyä toimenpiteisiin vuonna 2023, oli kysymys muun muassa ilman laissa säädettyjä perusteita tehdyistä suorahankinnoista, olennaisista sopimusmuutoksista sekä sidosyksikkösääntelyn virheellisestä tulkinnasta. Yhdessä tapauksessa oli kyse erityisalojen hankintalain soveltamisalaan kuuluvasta hankintamenettelystä. KKV:n päätösten sekä markkinaoikeudelle tehtyjen esitysten sisältöä on kuvattu yksityiskohtaisemmin jäljempänä.

3.2 Yhteenveto hankintalain 139 §:ssä tarkoitettujen toimenpiteiden määrästä ja sisällöstä (hallintolain 53 c §:n mukainen *hallinnollinen ohjaus*)

3.2.1 Yleistä hallinnollisesta ohjauksesta

Hankintalain 139 §:n mukaan hankinta-asiaa koskevan toimenpiteiden tekemiseen ja käsittelyyn sovelletaan, mitä hallintolain 8 a luvussa säädetään hallintokantelusta. Virasto voi ottaa hankintojen valvontaan liittyvän asian käsittelyyn myös omasta aloitteestaan.

Hallintolain 53 c §:n mukaan valvova viranomainen voi asiassa antamassaan ratkaisussa kiinnittää valvottavan huomiota hyvän hallinnon vaatimuksiin tai saattaa tämän tietoon käsityksensä lain mukaisesta menettelystä. Jos tätä ei asian kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat huomioon ottaen pidetä riittävänä, valvottavalle voidaan antaa huomautus, jollei kantelun kohteena oleva teko luonteensa tai vakavuutensa perusteella anna aihetta ryhtyä toimenpiteisiin muussa laissa säädetyn menettelyn käynnistämiseksi.

KKV/453/14.00.60/2024
10.4.2024

Kilpailu- ja kuluttajaviraston hankintayksiköille antaman hallinnollisen ohjauksen tarkoituksena on lisätä hankintayksiköiden tietoa hankintalainsäädännön soveltamisesta ja velvoitteista. Kyseessä on siten ohjaava valvonta ja ohjauksen tavoitteena on vaikuttaa hankintayksiköiden toimintaan jatkossa.

Vuonna 2023 Kilpailu- ja kuluttajavirasto antoi neljä hallinnollisen ohjauksen päätöstä, joista jokaisessa hankintayksikölle annettiin huomautus. Asiat tulivat vireille viraston omasta aloitteesta.

3.2.2 Alajärven kaupungin kiviainesten hankinnat

Alajärven kaupunki hankki kiviaineksia kaupungin omille työmaille kilpailuttamatta. Hankinnoista ei julkaistu hankintailmoituksia, eikä niistä myöskään tehty kirjallisia hankintapäätöksiä tai hankintasopimuksia. Tehtyjen kiviaineshankintojen kokonaisarvo oli vuonna 2020 yhteensä 163 877 euroa, vuonna 2021 yhteensä 206 499 euroa ja vuonna 2022 syyskuuhun mennessä yhteensä 153 689 euroa. Kaupunki valitsi sopivan toimittajan työmaakohtaisesti ja perusteli menettelyään työmaiden sijainnilla sekä kiviainesten toimitusnopeudella, laatuvaatimuksilla ja saatavuudella.

KKV katsoi päätöksessään, että toistuvat kiviaineshankinnat muodostivat yhdessä luontevan hankintakokonaisuuden, jonka ennakoitu arvo ylitti kansallisen kynnyksarvon. Näin ollen hankinta olisi pitänyt kilpailuttaa hankintalain säännösten mukaisesti. Hankintoihin ei ollut hankintalain mukaista suorahankintaperustetta, ja kaupungin esittämät perustelut toimittajan valintaan liittyen olisi voinut ottaa huomioon myös hankintalain mukaisessa kilpailutuksessa. KKV antoi Alajärven kaupungille huomautuksen hankintalain noudattamatta jättämisestä.

3.2.3 Hämeenkyrön kunnan kiinteistöhuoltopalvelujen hankinnat

Hämeenkyrön kunta hankki neljältä eri palveluntuottajalta kiinteistöhuoltopalveluja ilman hankintalain mukaista kilpailutusta vuosien 2020–2022 aikana. Hankinnat olivat pääsääntöisesti äkillisiä korjauksia, mutta myös muita kiinteistöhuoltotehtäviä, kuten liputuksia ja talvikunnossapitoa. Hankinnoista ei julkaistu hankintailmoituksia, eikä suurin osa tilauksista perustunut kirjallisiin sopimuksiin, vaan niistä sovittiin tarpeen tullen puhelimitse. Hankintoja tehtiin yrityksiltä yhteensä 243 445 eurolla.

KKV katsoi, että tilaukset olivat luonteeltaan säännöllisesti toistuvia ja osa samaa luontevaa hankintakokonaisuutta. Hämeenkyrön kunnan olisi pitänyt kilpailuttaa kiinteistöhuoltopalveluhankinnat julkaisemalla

KKV/453/14.00.60/2024
10.4.2024

niistä hankintalain mukainen hankintailmoitus. Virasto antoi Hämeenkyrön kunnalle huomautuksen hankintalain noudattamatta jättämisestä.

3.2.4 Lohjan kaupungin kaivurikuormaajan hankinta

Lohjan kaupunki hankki kesällä 2022 vanhan kaivurikuormaajansa tilalle 202 500 euron arvoisen korvaavan kaivurikuormaajan ilman hankintalain mukaista kilpailutusta. Kaupunki oli pyytänyt tarjoukset vähän käytetyistä kaivurikuormaajista kahdelta valitsemaltaan vaihtokone-toimittajalta. Lohjan kaupunki ei virastolle antamassaan selvityksessä esittänyt kaivurikuormaajan kilpailuttamatta jättämiselle mitään perustetta.

KKV katsoi päätöksessään, että Lohjan kaupunki oli tehnyt suorahankinnan ilman hankintalaissa säädettyä perustetta. Kaupungin olisi pitänyt kilpailuttaa tarvitsemansa kaivurikuormaajan hankinta julkaisemalla siitä hankintalain mukainen hankintailmoitus. Virasto antoi Lohjan kaupungille huomautuksen hankintalain noudattamatta jättämisestä.

3.2.5 Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) talosulkuventtiilien ja karanjatkojen hankinta

HSY kilpailutti vuonna 2019 talosulkuventtiilien ja karanjatkojen hankinnan. Hankinnan ehdoissa määriteltiin, että tietyn mallisten venttiilien ja karanjatkojen toimittajiksi valitaan kaksi yritystä. Ehdoissa sovittiin, että ensisijaiseksi valitulta toimittajalta hankitaan kaksi kolmannesta ja toissijaiseksi valitulta toimittajalta yksi kolmannes tilauksista. Hankintasopimusta jatkettiin vuonna 2021 ottamalla käyttöön kahden vuoden optiokausi.

Hankintasopimuksessa määritellyistä ehdoista poiketen HSY teki suurimman osan hankinnoista toissijaiselta toimittajalta. Hankintayksikkö perusteli hankintasopimuksesta poikkeamista sillä, että ensisijaisen toimittajan venttiileissä oli havaittu virheitä ja lisäksi yrityksellä oli ollut toimitusvaikeuksia. Virheistä ei kuitenkaan ollut reklamoitu yritykselle. Hankintayksikkö oli myös ottanut ensimmäisen optiokauden käyttöön väitetyistä virheistä huolimatta.

KKV katsoi, että hankintamäärien jakautuminen ensisijaisen ja toissijaisen toimittajan välillä poikkesi merkittävästi alkuperäisestä ehdosta. Tämän seurauksena puitejärjestelystä tuli taloudellisesti edullisempi toissijaiseksi sopimustoimittajaksi valitulle toimittajalle tavalla, jota alkuperäisessä puitejärjestelyssä ei ollut määritetty. KKV:n arvion mukaan

KKV/453/14.00.60/2024
10.4.2024

HSY toimi erityisalojen hankintalainsäädännön vastaisesti, kun se muutti hankintasopimusta olennaisesti järjestämättä uutta tarjouskilpailua. Virasto antoi kuntayhtymälle huomautuksen erityisalojen hankintalain noudattamatta jättämisestä.

3.3 Yhteenveto hankintalain 140 §:ssä tarkoitettujen kieltopäätösten ja sitoumusten määrästä ja sisällöstä (kieltopäätös)

Vuonna 2023 virasto ei tehnyt yhtään hankintalain 140 §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöstä, jolla se olisi kieltänyt hankintayksikköä panemasta hankintapäätöstä täytäntöön kokonaan tai osittain.

3.4 Yhteenveto hankintalain 141 §:ssä tarkoitettujen esitysten määrästä ja sisällöstä sekä esitysten johdosta annetuista tuomioistuinratkaisuksista (markkinaoikeusesitys)

3.4.1 Yleistä markkinaoikeusesityksistä

Hankintalain 141 §:n 1 momentin mukaan, jos hankintayksikkö on tehnyt EU-kynnysarvot ylittävän hankinnan tai kansalliset kynnysarvot ylittävän liitteessä E tarkoitetun palveluhankinnan tai käyttöoikeussopimuksen suorahankintana ilman hankintalaissa säädettyä perustetta ja jos asiassa jo on tehty hankintasopimus, KKV voi esittää markkinaoikeudelle:

- 1) tehottomuusseuraamuksen määräämistä;
- 2) seuraamusmaksun määräämistä;
- 3) sopimuskauden lyhentämistä;
- 4) hankintapäätöksen kumoamista, edellyttäen, että virasto on esittänyt 1 kohdassa tarkoitetun seuraamuksen määräämistä.

Mainitun pykälän 1 momentin esitöiden mukaan Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi esittää markkinaoikeudelle tehottomuusseuraamuksen ja seuraamusmaksun määräämistä tai yksinomaan seuraamusmaksun määräämistä, kun hankintayksikkö on tehnyt laittoman suorahankinnan.⁹ Kilpailu- ja kuluttajaviraston on seuraamusmaksua esittäessään otettava huomioon, mitä hankintalain 158 §:ssä säädetään seuraamusmaksun määräämisestä ja sen enimmäismäärästä markkinaoikeudessa.

Esitöissä on todettu, että markkinaoikeus määrää vain ne seuraamukset, joita Kilpailu- ja kuluttajavirasto on esittänyt. Esitöissä on lisäksi to-

⁹ HE 108/2016 vp, s. 235.

KKV/453/14.00.60/2024

10.4.2024

dettu, että Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on toimivalta harkita yksittäistapauksissa, onko sopimuksesta tarpeen tehdä esitys markkinaoikeudelle. Se seikka, että hankintayksikkö ei ole tahallisesti toiminut hankintalain vastaisesti, ei estä seuraamuksen esittämistä. Selkeimmin seuraamuksen esittämistä koskevan kynnyksen ylittää tilanne, jossa suora hankinta näyttää olevan tehty hankintalain säännöksistä piittaamatta.

Hankintalain 158 §:n 3 momentin mukaan seuraamusta määrätessään markkinaoikeuden on otettava huomioon hankintayksikön virheen tai laiminlyönnin laatu ja valituksen kohteena olevan hankinnan arvo. Seuraamusmaksun määrä ei saa ylittää kymmentä prosenttia hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen arvosta.

Hankintalain 159 §:n 1 momentin mukaan markkinaoikeus voi Kilpailu- ja kuluttajaviraston 141 §:ssä tarkoitetusta esityksestä:

- 1) määrätä hankintayksikölle tehottomuusseuraamuksen;
- 2) määrätä hankintayksikön maksamaan valtiolle seuraamusmaksun;
- 3) määrätä sopimuskauden lyhennettäväksi;
- 4) kumota hankintapäätöksen.

3.4.2 Viraston esitysten johdosta vuonna 2023 annetut tuomioistuinratkaisut

Vuoden 2023 aikana annettiin kolme hankintojen valvontaa koskevaa tuomioistuinratkaisua.

3.4.2.1 Turun kaupungin tähystystutkimusten hankinta

Markkinaoikeus antoi asiassa ratkaisunsa 14.2.2023.¹⁰ Turun kaupunki teki marraskuussa 2021 päätöksen mahasuolikanavan tähystystutkimusten ja niihin liittyvien vastaanottokäyntipalveluiden suora hankinnasta ajalle 1.12.2021–30.6.2022. Hankintapäätöksen mukaan suora hankinnan ennakoitu arvo oli enintään 600 000 euroa. Kaupunki valitsi palveluntuottajiksi Mehiläinen Oy:n, Pihlajalinna Lääkärikeskukset Oy:n ja Suomen Terveystalo Oy:n.

Turun kaupunki perusteli suora hankintaa hankintalain mukaisella äärimmäisellä kiireellä, jonka taustalla vaikuttivat hoitotakuun ylittäneet hoitojonot, yksikön henkilöstötilanteen äkillinen heikentyminen sekä

¹⁰ MAO 67/2023, diaarinumero 291/2022.

KKV/453/14.00.60/2024
10.4.2024

tarve saada yhdistettyä Turun kaupungin poliklinikka Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin (SSHP) poliklinikkaan nopealla aikataululla sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen toimeenpanoon liittyvien syiden vuoksi. KKV katsoi, että äärimmäinen kiire ei johtunut hankintayksikön ulkopuolisesta, äkillisestä ja ennalta-arvaamattomasta seikasta, jota hankintayksikkö ei olisi kohtuudella voinut ennakoida, mistä syystä hankinta olisi tullut kilpailuttaa. Virasto esitti, että Turun kaupungille määrätään 30 000 euron seuraamusmaksu.

Markkinaoikeus jätti KKV:n esityksen tutkimatta. Markkinaoikeus totesi antamassaan ratkaisussa, että virastolla ei ollut toimivaltaa markkinaoikeusesityksen tekemiseen, sillä suoramarkkinointi ei arvoltaan ylittänyt hankintalaissa säädettyä sosiaali- ja terveystalouden kansallista kynnysarvoa siitä huolimatta, että hankintapäätöksessä ja tarjouspyynnössä ilmoitettu arvo oli kyseisen kynnysarvon ylittävä. Markkinaoikeus kiinnitti ratkaisussaan huomiota siihen, että hankintojen tosiasiallinen arvo oli hankintapäätöksessä ilmoitetusta poiketen ollut 214 694,10 euroa, joka alitti sosiaali- ja terveystalouden hankintoihin sovellettavan 400 000 euron kynnysarvon. Markkinaoikeus katsoi, että kyseessä olevan asian olosuhteissa suoramarkkinoinnin ennakoitu arvo oli alittanut kynnysarvon, joten KKV:llä ei ollut toimivaltaa tehdä markkinaoikeudelle esitystä seuraamusten määräämiseksi.

3.4.2.2 Isonkyrön kunnan koulumatkalippujen hankinta

Markkinaoikeus antoi asiassa ratkaisunsa 15.2.2023.¹¹ Isonkyrön kunta päätti huhtikuussa 2021 hyödyntää koulukuljetustensa järjestämisessä markkinaehtoista joukkoliikennettä ja valitsi Linja-autoliikenne Lehtonen Oy:n palveluntuottajaksi lukuvuosiksi 2021–2022, 2022–2023 ja 2023–2024. Hankinnan ennakoitu arvonlisäveroton kokonaisarvo oli 1,6 miljoonaa euroa. KKV:n arvion mukaan suoramarkkinointiin ei ollut hankintalain mukaisia perusteita.

Markkinaoikeus totesi antamassaan ratkaisussa, että saadun selvityksen perusteella koulukuljetusten hankinta oli tehty ilman kilpailutusta ja julkaisematta hankintailmoitusta. Markkinaoikeus katsoi, että hankintayksikkö menetteli hankintasäännösten vastaisesti hankkiessaan koulukuljetuspalvelut suoramarkkinointina ilman kilpailutusta. Isonkyrön kunta määrättiin maksamaan valtiolle viraston esityksen mukaisesti 35 000 euron seuraamusmaksu lainvastaisesta suoramarkkinoinnista.

¹¹ MAO 70/2023, diaarinumero 294/2022.

KKV/453/14.00.60/2024
10.4.2024

Alun perin virasto vaati esityksessään seuraamusmaksun lisäksi myös sopimuksen määräämistä tehottomaksi tai toissijaisesti sopimuskauden lyhentämistä. Isonkyrön kunta päätti kuitenkin markkinaoikeusprosessin aikana itse päättää ostopalvelusopimuksen jo joulukuussa 2022 ja kilpailuttaa koulukuljetukset, joten KKV luopui muista kuin seuraamusmaksua koskevista vaatimuksistaan. Seuraamusmaksua määrätessään markkinaoikeus ei antanut merkitystä KKV:n selvityksen aloittamisen jälkeen käynnistetylle kilpailutukselle tai sopimuksen ennenaikaiselle päättämislle.

3.4.2.3 Hangon kaupungin terveyskeskuksen vastaanottopalveluiden hankinta

Markkinaoikeus antoi asiassa ratkaisunsa 10.5.2023.¹² Hangon kaupungilla oli voimassa oleva hankintasopimus terveyskeskuksen vastaanottopalveluiden tuottamisesta Terveystalo Julkiset Palvelut Oy:n kanssa ja sopimuksen viimeinen optiokausi oli päättymässä 30.11.2021. Kaupunki teki huhtikuussa 2021 päätöksen hankintasopimuksen jatkamisesta yhden vuoden ajaksi. Syyskuussa 2021 kaupunki teki uuden päätöksen sopimuksen jatkamisesta, koska yhden vuoden mittainen jatkosopimus olisi ylittänyt hankintaan sovellettavan kynnysarvon. Kaupunki päätti jatkaa sopimusta vuoden sijaan viidellä kuukaudella. Kun kyseinen jatkosopimuskausi oli päättymässä, kaupunki teki maaliskuussa 2022 päätöksen jatkaa terveyskeskuksen vastaanottopalveluiden hankintaa Terveystalolta vielä kahdeksan kuukauden ajan. KKV:n arvon mukaan kaupunki pilkkoi hankinnan osiin, jotta sitä ei tarvinnut kilpailuttaa. KKV katsoi, että sopimuskauden pidentämiseen ei soveltunut mikään hankintalaissa säädetyistä suorahankintaperusteista, eikä myöskään olennaiselle sopimusmuutokselle ollut hankintalain mukaisia perusteita.

Markkinaoikeus katsoi antamassaan ratkaisussa, että terveyskeskuksen vastaanottopalveluiden hankinnat ensin viiden kuukauden ja sen jälkeen kahdeksan kuukauden ajalle muodostivat yhden kokonaisuuden, jonka kokonaisarvo ylitti hankintaan sovellettavan kynnysarvon. Markkinaoikeuden mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen liittyvät epävarmuustekijät eivät muodostaneet ennalta arvaamatonta syytä, josta aiheutuva äärimmäinen kiire olisi oikeuttanut suorahankinnan tekemiseen. Asiassa ei myöskään ollut kyse hankintalain 41 §:n 2 momentin mukaisesta lisätilausta koskevasta suorahankintaperusteesta eikä hankintalain 110 §:n mukaisesta suorahankintaperusteesta. Hankintasopimukseen tehdyt muutokset eivät olleet sallittuja

¹² MAO 223/2023, diaarinumero 359/2022.

KKV/453/14.00.60/2024
10.4.2024

millään hankintalain 136 §:ssä säädetyllä oikeuttamisperusteella. Hangon kaupunki määrättiin maksamaan valtiolle viraston esityksen mukaisesti 65 000 euron seuraamusmaksu hankintalain vastaisesta suora-hankinnasta.

3.4.3 Vuonna 2023 tehdyt hankintalain 141 §:n mukaiset markkinaoikeusesitykset

Kilpailu- ja kuluttajavirasto teki vuonna 2023 yhteensä kaksi esitystä markkinaoikeudelle. Molemmat asiat tulivat vireille toimenpidepyynnöllä.

3.4.3.1 Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen henkilöstöhallinnon tukipalveluiden hankinta

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue teki touko- ja joulukuussa 2022 päätökset henkilöstöhallinnon palveluiden ja niihin kuuluvien järjestelmien hankinnasta Sarastia Oy:ltä. Hankinta tehtiin kilpailuttamatta, koska hankintapäätösten mukaan Sarastia Oy toimii hankintalain tarkoittamana sidosyksikkönä, jolta tehtäviä hankintoja ei tarvitse kilpailuttaa. Hankinnan ennakoitu arvo oli noin 9,3 miljoonaa euroa.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue perusteli kilpailuttamatta jättämistä sillä, että hyvinvointialueen ja Sarastia Oy:n välisessä suhteessa täyttyivät kaikki hankintalain 15 §:ssä säädetyt sidosyksikköaseman muodostumista koskevat edellytykset. Lisäksi hyvinvointialue katsoi, että se olisi voinut hankkia palvelut myös suora-hankintana, koska hankinnan tekemiselle oli hankintalain 40 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettu äärimmäinen ja hankintayksiköstä riippumaton kiire.

KKV katsoi, että Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella ei ollut mahdollisuutta käyttää sidosyksikköaseman edellyttämää ratkaisevaa päätösvaltaa Sarastia Oy:n strategiaan tavoitteisiin ja tärkeisiin päätöksiin yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa. Näin ollen Sarastia Oy ei ollut hyvinvointialueen sidosyksikkö, koska kaikki sidosyksikköasemaa koskevat edellytykset eivät täytyneet. Lisäksi KKV katsoi, ettei hankintaan soveltunut hyvinvointialueen esittämä suora-hankintaperuste, koska hankinnan tekemiselle ei ollut hankintalaissa tarkoitettua äärimmäistä kiirettä, ja suora-hankinta oli tehty pidemmälle ajalle kuin oli ollut ehdottoman välttämätöntä. Koska henkilöstöhallinnon tukipalveluiden hankinnassa ei KKV:n arvion mukaan ollut kyse sidosyksikkö-hankinnasta eikä siihen myöskään soveltunut mikään suora-hankintaperuste, olisi hankinta täytynyt kilpailuttaa.

KKV teki esityksensä seuraamusten määräämiseksi markkinaoikeudelle 23.5.2023. Virasto esitti, että markkinaoikeus määrää hankintasopimus-

KKV/453/14.00.60/2024
10.4.2024

ten sopimuskaudet päättymään 12 kuukauden kuluttua tuomioistuinten antamasta lainvoimaisesta päätöksestä lukien. Lisäksi KKV esitti, että Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle määrätään 1000 euron seuraamusmaksu. Virasto huomioi seuraamusmaksun määrässä sen, että useilla hankintayksiköillä on epätietoisuutta siitä, miten sidosyksikköaseman edellytyksiä ja määräysvaltakriteerin täyttymistä tulisi tulkita. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen tekemä suorahankinta oli siten osa laajempaa ilmiötä, joka johtuu sidosyksikkösääntelyn virheellisestä ja liian laajasta tulkinnasta.

Markkinaoikeus antoi asiassa ratkaisunsa 15.3.2024.¹³ Markkinaoikeus katsoi ratkaisussaan, että Vantaan ja Keravan hyvinvointialue ei käyttänyt yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa sellaista todellista määräysvaltaa Sarastia Oy:öön, että yhtiötä olisi pidettävä hyvinvointialueen sidosyksikkönä.

3.4.3.2 Varsinais-Suomen hyvinvointialueen perintäpalveluiden hankinta

Varsinais-Suomen hyvinvointialue teki lokakuussa 2022 päätöksen perintäpalveluiden hankinnasta Sarastia Oy:n tytäryhtiö Revire Perintä Oy:ltä. Hyvinvointialue omisti Sarastia Oy:n osakkeista 0,09 prosenttia. Hankinta tehtiin kilpailuttamatta, sillä hyvinvointialueen arvion mukaan Sarastia ja sen tytäryhtiö olivat hyvinvointialueen sidosyksiköitä, joilta palveluita voi hankkia ilman kilpailutusta. Hankinnan ennakoitu arvo oli noin 1,89 miljoonaa euroa.

Varsinais-Suomen hyvinvointialue perusteli kilpailuttamatta jättämistä sillä, että hyvinvointialueen ja Sarastia Oy:n välisessä suhteessa täyttyivät kaikki hankintalain 15 §:ssä säädetyt sidosyksikköaseman muodostumista koskevat edellytykset, ja että hyvinvointialue käytti määräysvaltaa Revire Perintä Oy:öön välillisesti emoyhtiön kautta. Lisäksi hyvinvointialue katsoi, että hankinnan tekemiselle oli hankintalain 40 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettu äärimmäinen ja hankintayksiköstä riippumaton kiire, minkä vuoksi hyvinvointialue olisi voinut hankkia palvelut myös suorahankintana.

KKV katsoi – kuten Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen henkilöstöhallinnon tukipalveluiden hankintaa koskeneessa markkinaoikeusesityksessään – että Varsinais-Suomen hyvinvointialueella ei ollut mahdollisuutta käyttää sidosyksikköaseman edellyttämää ratkaisevaa päätösvaltaa Sarastia Oy:n strategiaan tavoitteisiin ja tärkeisiin päätöksiin

¹³ MAO 154/2024, diaarinumero 208/2023.

KKV/453/14.00.60/2024
10.4.2024

yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa. Näin ollen Saras-tia Oy ei ollut hyvinvointialueen sidosyksikkö, koska kaikki sidosyksikkö-asemaa koskevat edellytykset eivät täyttyneet. Siten virasto katsoi, että tytäryhtiö Revire Perintä Oy ei myöskään voinut olla Varsinais-Suo-men hyvinvointialueen sidosyksikkö, sillä välillisen määräysvallan edel-lytykset eivät täyttyneet. Lisäksi KKV katsoi, ettei hankintaan soveltunut hyvinvointialueen esittämä suoramankintaperuste, koska hankinnan tekemiselle ei ollut hankintalaissa tarkoitettua äärimmäistä kiirettä. KKV:n näkemyksen mukaan hankintayksiköllä olisi ollut riittävästi aikaa hankintalain mukaisen hankintamenettelyn järjestämiseen. KKV katsoi, että perintäpalveluiden hankinta olisi täytynyt kilpailuttaa, koska han-kinnassa ei KKV:n arvion mukaan ollut kyse sidosyksikköhankinnasta eikä siihen soveltunut mikään suoramankintaperuste.

KKV teki esityksensä seuraamusten määräämiseksi markkinaoikeudelle 21.9.2023. Virasto esitti, että markkinaoikeus määrää hankintasopi-muksen sopimuskauden päättymään 6 kuukauden kuluttua tuomiois-tuimen antamasta lainvoimaisesta päätöksestä lukien. Lisäksi KKV esitti, että Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle määrätään 1000 eu-ron seuraamusmaksu. Seuraamusmaksun suuruudessa virasto huomioi samat perusteet, kuin Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen henkilös-töhallinnon tukipalveluiden hankintaa koskeneessa markkinaoikeus-esityksessä.